

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Ladislava Hejtmánka a soudkyň JUDr. Naděždy Treschlové a JUDr. Hany Kadaňové ve věci žalobkyně: **E. I.**, zastoupena Mgr. Lukášem Hojdnem, LL.B., advokátem, se sídlem Francouzská 299/98, Praha 10 – Vršovice, proti žalovanému: **Ministerstvo zdravotnictví**, se sídlem Palackého náměstí 375/4, Praha 2 – Nové Město, v řízení o žalobě proti rozhodnutí ministra zdravotnictví ze dne 12. 7. 2024, č.j. MZDR 9120/2024-3/PRO,

takto:

I. Rozhodnutí ministra zdravotnictví ze dne 12. 7. 2024, č.j. MZDR 9120/2024-3/PRO, **se ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 14.363 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobkyně Mgr. Lukáše Hojdna, LL.B., advokáta.

Odůvodnění:

- [1] Žalobkyně se žalobou podanou u Městského soudu v Praze domáhala přezkoumání a zrušení rozhodnutí ministra zdravotnictví ze dne 12. 7. 2024, č.j. MZDR 9120/2024-3/PRO, kterým byl zamítnut její rozklad proto rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 2. 2024, č.j. MZDR 30031/2023-7/PRO (dále též „prvostupňové rozhodnutí“), jímž byla zamítnuta žádost žalobkyně ze dne 18. 10. 2023 o poskytnutí jednorázové peněžní částky za protiprávní sterilizaci podle zákona č. 297/2021 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon č. 297/2021 Sb.“).

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

- [2] Žalobkyně v podané žalobě nejprve k okolnostem protiprávní sterilizace uvedla, že dne 16. 8. 1986 jí byl ve Fakultní nemocnici v O. proveden lékařský zákrok spočívající v její sterilizaci, o který nestála a k němuž nikdy neudělila souhlas. Dle žalobkyně byla sterilizace provedena v rozporu s právem, konkrétně se zákonem č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o péči o zdraví lidu“) a se směrnicí Ministerstva zdravotnictví ČSR č. LP-252.3-19.11.71. ze dne 17. 12. 1971 o provádění sterilizace (dále jen „Směrnice“). Dále uvedla, že do předmětné nemocnice se dostavila z důvodu porodu, který tehdy jako tříadvacetiletá absolvovala dne X. V týž den jí byla v daném zdravotnickém zařízení přímo v rámci porodu císařským řezem provedena sterilizace. O skutečnosti, že už nikdy nebude moci mít další děti, se žalobkyně dozvěděla až dodatečně po zákroku.
- [3] Žalobkyně namítala, že obligatorní podmínkou k provedení sterilizace je předchozí písemná žádost sterilizované osoby o tento lékařský zákrok a informovaný souhlas této osoby s tímto zákrokem. V jejím případě však jednak žádnou žádost nepodepisovala a jednak se sterilizačním zákrokem neudělila souhlas, neboť se do nemocnice dostavila jen a pouze z důvodu porodu. Zdůraznila, že v rozhodné době byla blíže počátku fertilního věku (24 let) než jeho konci, a dalo se proto u ní rozumně předpokládat, že bude chtít mít v budoucnu i další děti. Dále uvedla, že za účelem prokázání svých tvrzení požádala příslušné zdravotnické zařízení o kopii zdravotnické dokumentace, avšak bylo jí sděleno, že zdravotnická dokumentace týkající se zákroku sterilizace nebyla nalezena – byla skartována. Nicméně podařilo se jí získat kopii záznamu z operační knihy a zdravotní dokumentaci z doby předcházející zákroku. Připomněla, že sterilizace byla provedena v rozporu s tehdy platnou Směrnicí, když čl. XIV. odst. 3 přílohy této Směrnice umožňoval provést sterilizaci u žen do 35. roku až po porodu 4. dítěte, avšak žalobkyně v den sterilizačního zákroku porodila teprve 3. dítě.
- [4] Žalobkyně dále namítala, že skutečnost, že její zdravotnická dokumentace o zákroku byla skartována, nicméně starší zdravotní dokumentace nikoliv, prokazuje na protiprávnost sterilizace. V této souvislosti zdůraznila základní povinnost zdravotnických zařízení uchovávat zdravotnickou dokumentaci svých pacientů s tím, že od X doposud neuplynula zákonem stanovená doba 40 let od zákroku, po jejímž uplynutí by mohlo zdravotnické zařízení zdravotnickou dokumentaci legálně skartovat. Zdravotnické zařízení tak dle žalobkyně hrubě porušilo povinnost stanovenou v ustanovení § 53 a násl. zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů.
- [5] Dále se žalobkyně vymezila proti tvrzení žalovaného, že neunesla důkazní břemeno a že by neposkytla ministerstvu ani nenavrhla žádné relevantní důkazy. Namítala, že doložila provedení zákroku sterilizace a jeho protiprávnost všemi dostupnými prostředky (od počátku tvrdila veškeré rozhodné skutečnosti, doložila záznam z operační knihy, doložila skartaci dokumentace vztahující se k zákroku a také neskartovanou zdravotnickou dokumentaci z doby před zákrokem). Namítla, že nemožnost předložit zdravotnickou dokumentaci týkající se sterilizace, je způsobena výhradně protiprávním jednáním zdravotnického zařízení. Ona sama neměla na absenci zdravotnické dokumentace žádný vliv, a proto ji tuto nelze klást k tíži. Argumentaci žalovaného, že měla možnost si obstarat zdravotnickou dokumentaci dříve, než byla skartována, pak žalobkyně odmítla jako lichou, neboť žalovaný uvedl, že žalobkyně měla tuto možnost minimálně od 1. 9. 2002, avšak zdravotní dokumentace byla skartována v roce 1998. Žalobkyně se tak neztotožnila s tvrzením ministra zdravotnictví, že by žalobkyně ministerstvu neumožnila v kooperaci se žalobkyní obstarat další důkazy, které by objasnily skutkový stav věci.

- [6] Žalobkyně dále namítala, že žalovaný kromě vyžádání kopie zdravotní dokumentace žalobkyně neučinil žádné jiné vstřícné kroky, aby si protiprávnost zákroku sterilizace ověřil. Žalovaný tak dle žalobkyně vůbec nevzal v potaz účel a cíl právní úpravy obsažené v zákoně č. 297/2021 Sb., jímž je přijetí odpovědnosti státu za nezákonně provedené sterilizace a zajištění efektivního prostředku nápravy vzniklého stavu ze strany státu. Žalovaný tak měl dle žalobkyně obstarat další důkazy, které by skutkový stav objasnily, ale namísto toho nechal žalobkyni v důkazní nouzi.
- [7] Žalobkyně v podané žalobě odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 4. 7. 2024, č.j. 9 As 61/2023-65, dle něhož nelze po žadatelkách požadovat, jak to činí žalovaný, aby samy jen ze své vlastní iniciativy označily a doložily veškeré dokumenty, které budou protiprávnost provedené sterilizace v minulosti jednoznačně prokazovat. Dle tohoto rozsudku musí správní orgány činit aktivní kroky k tomu, aby ohledně tvrzení žadatelky o peněžitou částku podle zákona č. 297/2021 Sb. zjistily stav věci bez důvodných pochybností. Žalovaný tak dle žalobkyně postupoval v daném případě v rozporu se zásadou materiální pravdy a zásadou vyhledávací. Byl tedy nedostatečně a nesprávně zjištěn skutkový stav, když žalovaný ponechal důkazní břemeno pouze na žalobkyni bez toho, aniž by sám jakkoliv aktivně postupoval.
- [8] Z odkazovaného rozsudku pak dle žalobkyně dále vyplývá, že postačí, aby žadatelka předešlela na první pohled plausibilní tvrzení, že v rozhodné době podstoupila sterilizaci v rozporu s právem, které bude podepřeno indiciemi, které ve svém souhrnu nepřipouštějí jiné racionální vysvětlení, než že k protiprávní sterilizaci žadatelky pravděpodobně došlo tak, jak žadatelka tvrdí. V této souvislosti namítala, že plausibilní tvrzení předešlala od počátku řízení o žádosti, když uvedla okolnosti provedení nezákonného sterilizačního zákroku (místo, datum a další podrobnosti). Dle žalobkyně byl předešlen důvěryhodný a pravděpodobný popis nastalých událostí. Shrnula, že pro zamítnutí její žádosti nebyly splněny předpoklady.
- [9] Žalovaný v písemném vyjádření k podané žalobě navrhoval její zamítnutí. K tvrzení žalobkyně, že nebyla dána indikace ke sterilizaci z důvodu věku a počtu dětí dle č. XIV. odst. 3 přílohy Směrnice, žalovaný uvedl, že toto je pravdivé; z tohoto důvodu sterilizace žalobkyně být provedena nemohla. Dle žalovaného však žalobkyně mohla splňovat indikaci ke sterilizaci dle čl. XIV. odst. 1 přílohy Směrnice – sterilizace z důvodu opakovaných císařských řezů. Ve spise založená zdravotnická dokumentace z I/II roku X totiž v kolonce „Předchozí těhotenství“ uvádí, že žalobkyně měla za sebou 2 porody, které oba proběhly císařským řezem. Dále uvedl, že zdravotnická dokumentace při porodu 3. dítěte v roce X se však nedochovala.
- [10] K námitce, že skartace dokumentace podporuje závěr o protiprávnosti sterilizace, žalovaný uvedl, že z okolnosti, že porodopis z porodu 3. dítěte dne X byl skartován, avšak starší zdravotnická dokumentace nikoliv, nelze *a priori* dovozovat důkaz rozporu sterilizace s právem. Navíc obsahem starší dokumentace z roku X není porod, ale hospitalizace z důvodu zánětu močového měchýře a jeho léčby.
- [11] Dále žalovaný uvedl, že žalobkyně k prokázání protiprávnosti neoznačila žádný důkaz, nebo alespoň indicii, která by jejímu tvrzení doložila plauzibilitu. Jediným důkazem prokazujícím provedení sterilizace dne X je řádek z operační knihy. Žalobkyně tak dle žalovaného rozpor sterilizace s právem pouze tvrdí, ale nepodkládá své tvrzení žádnou věrohodnou indicii. Ve

vztahu k dalšímu argumentaci pak žalovaný odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, prvostupňového rozhodnutí a na obsah správního spisu.

- [12] Žalobkyně podala k vyjádření žalovaného repliku, ve které k tvrzení žalovaného, že sterilizace mohla být provedena dle čl. XIV. odst. 1 přílohy Směrnice, uvedla, že toto je čistě spekulativní a není podloženo žádnými důkazy. Nadto zdůraznila, že i kdyby v jejím případě bylo možné uvažovat o indikaci podle tohoto ustanovení, tak by musel existovat souhlas žalobkyně se sterilizací, který ale žalobkyně nikdy neudělila, neboť o sterilizaci nestála.
- [13] K argumentaci žalovaného týkající se skartace zdravotnické dokumentace vztahující se k porodu a sterilizačnímu zákroku žalobkyně uvedla, že postup, kdy byl porodopis z porodu 3. dítěte, při němž byla provedena žalobkyni sterilizace, skartován, zatímco jiná, starší zdravotnická dokumentace z počátku téhož kalendářního roku zůstala zachována, není logický. Uvedla, že pokud by byla skartace provedena standardním postupem podle stanovených archivačních lhůt, byly by skartovány všechny dokumenty starší určitého data, nikoliv jen specifické záznamy. Dle žalobkyně je nezákonná (předčasná) skartace zdravotnické dokumentace vztahující se ke sterilizaci naopak ve spojení se skutečností, že starší zdravotnická dokumentace skartována nebyla, jednoznačnou indicií o protiprávnosti sterilizace. Tato předčasná skartace narušila dle žalobkyně její právo na přístup k vlastním zdravotním záznamům, přičemž žalobkyně tento postup vnímá jako snahu utajit nezákonný zákrok, který zdravotnický personál v jejím případě učinil.
- [14] K tvrzení žalovaného, že žalobkyně k prokázání protiprávnosti sterilizace neoznačila žádný důkaz, nebo alespoň indicii, žalobkyně uvedla, že od počátku řízení žalovanému konzistentně tvrdila rozhodné okolnosti svého případu, doložila záznam z operační knihy a rovněž i protiprávní skartaci její zdravotnické dokumentace. Uvedla, že jí tvrzené skutečnosti a předestřené indicie svědčící o protiprávnosti sterilizace je třeba vnímat v kontextu doby, v níž ke sterilizaci došlo, kdy se jednalo o dobu, během které na našem území docházelo k systematickému porušování práv romských žen, které bylo součástí širší politiky zaměřené na kontrolu porodnosti romské populace v Československu.
- [15] Při ústním jednání konaném před soudem dne 27. 3. 2025 setrvali účastníci řízení na svých dříve uplatněných argumentech.
- [16] Z obsahu spisového materiálu předloženého žalovaným správním orgánem vyplynuly následující, pro rozhodnutí ve věci samé, podstatné skutečnosti:
- [17] Dne 18. 10. 2023 podala žalobkyně u žalovaného žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky za protiprávní sterilizaci podle zákona č. 297/2021 Sb. V žádosti uvedla, že ke sterilizaci mělo dojít dne X ve Fakultní nemocnici v O. K žádosti žalobkyně doložila kopii zápisu z operační knihy. Dále uváděla stejné skutečnosti jako v podané žalobě a odkázala na několik rozsudků Městského soudu v Praze.
- [18] Žalovaný se písemností ze dne 20. 10. 2023, č.j. MZDR 30031/2023-2/PRO obrátil na poskytovatele zdravotních služeb s požadavkem na předložení kopie zdravotnické dokumentace žalobkyně týkající se provedení zdravotního výkonu sterilizace. Dne 7. 11. 2023 obdržel žalovaný vyjádření, ze kterého vyplývá, že zdravotnická dokumentaci nebyla dohledána. Jediným dokumentem dokazujícím provedenou sterilizaci je výpis z operační knihy ze dne X, z níž vyplývá, že sterilizace byla žalobkyni provedena téhož dne při třetím

císařském řezu. Ze zdravotního hlediska to bylo dle vyjádření poskytovatele zdravotních služeb v souladu s tehdy platnou Směrnicí.

- [19] Rozhodnutím žalovaného ze dne 19. 2. 2024, č.j. MZDR 30031/2023-7/PRO, byla žádost žalobkyně zamítnuta.
- [20] V odůvodnění tohoto rozhodnutí žalovaný uvedl, že dospěl k závěru, že žalobkyně prokázala (a potvrdil to i poskytovatel zdravotních služeb), že jí byla provedena sterilizace a že se tak stalo ve Fakultní nemocnici O. dne X. Dále uvedl, že se mu přes veškerou snahu nepodařilo opatřit zdravotnickou dokumentaci a že zároveň neměl k dispozici jiné důkazní prostředky, které by prokázaly provedení sterilizace žalobkyni v rozporu s právem, a proto mu nezbylo než žádost zamítnout. K tvrzením žalobkyně uvedl, že se s ohledem na neunesení důkazního břemena z její strany, pokud jde o okolnosti sterilizace, k nim nelze vyjádřit a nelze je považovat za prokázaná. Pouze uvedl, že případná skartace zdravotnické dokumentace, ať už zákonná či nikoliv, nedokazuje samotnou protiprávnost provedené sterilizace. Zdůraznil, že ve správním řízení o žádosti je to žalobkyně, kdo je povinna označit důkazy k prokázání svých tvrzení.
- [21] Žalobkyně podala proti tomuto rozhodnutí dne 23. 2. 2024 rozklad, ve kterém zopakovala svou argumentaci z podané žádosti.
- [22] Žalobou napadeným rozhodnutím ministra zdravotnictví ze dne 12. 7. 2024, č.j. MZDR 9120/2024-3/PRO, byl rozklad žalobkyně zamítnut.
- [23] V odůvodnění tohoto rozhodnutí ministr uvedl, že ze zdravotního hlediska byla sterilizace v souladu s tehdy platnou Směrnicí, když byla provedena při třetím císařském řezu. Dále uvedl, že dopisem ze dne 5. 1. 2024 bylo žalobkyni poskytnuto obsáhlé a podrobné poučení, čímž žalovaný naplnil zásadu postupu v dokazování v součinnosti se žalobkyní k prokázání skutečností v souladu se zásadou materiální pravdy. Žalobkyně však k této výzvě žádné další důkazy nenavrhla a zůstala procesně pasivní. Uvedl, že zákon č. 297/2021 Sb. nestanoví, že by se v případě důkazní nouze žadatelky, např. při skartaci zdravotnické dokumentace, mělo na ministerstvo přenášet důkazní břemeno, tj. dle ministra nebylo na žalovaném, aby navrhovalo či označovalo konkrétní důkazy k tvrzením žalobkyně v žádosti, ale byla to právě žalobkyně, která měla prokázat rozpor sterilizace s právem konkrétními návrhy důkazů, resp. poskytnout dostatečnou součinnost. Dále uvedl, že žalovaný nemá stanovenou pravomoc, aby v řízeních podle ustanovení § 297/2021 Sb. za žadatelky domýšlel zcela konkrétní prameny informací a důkazy k prokázání skutkových tvrzení. V této souvislosti připomněl ministr zásadu projednací. Dále uvedl, že žalobkyně jistě neměla na skartaci přímý vliv, když skartace proběhla po roce 2020. Avšak měla možnost dle ministra si opatřit zdravotnickou dokumentaci dříve, než byla skartována, tj. kdykoliv od X, resp. minimálně od 1. 9. 2002, kdy bylo v ustanovení § 67b odst. 12 zákona o péči o zdraví lidu zakotveno právo pacienta na poskytnutí veškerých informací shromážděných ve zdravotnické dokumentaci vedené o jeho osobě. Žalobkyně rovněž dle ministra mohla v minulosti své právo na odškodnění za tvrzený zásah do tělesné integrity uplatnit u poskytovatele a následně i prostřednictvím žaloby na ochranu osobnosti podle ustanovení § 13 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), a to zejména v době, kdy soudy zastávaly stanovisko o nepromlčitelnosti nároků ze soukromoprávní nemajetkové újmy, tj. do roku 2008.
- [24] Městský soud v Praze na základě žaloby, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, které jeho vydání

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

předcházelo. Při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně.

- [25] Předmětem sporu je otázka, zda má žalobkyně nárok na poskytnutí jednorázové peněžní částky za protiprávní sterilizaci podle zákona č. 297/2021 Sb.
- [26] Podle ustanovení § 23 odst. 1 věta první o péči o zdraví lidu, v rozhodném znění: *„Lékař je povinen poučit vhodným způsobem nemocného, popřípadě členy jeho rodiny o povaze onemocnění a o potřebných výkonech tak, aby se mohli stát aktivními spolupracovníky při poskytování léčebně preventivní péče.“*
- [27] Podle ustanovení § 27 téhož zákona: *„Sterilizace se smí provést jen se souhlasem nebo na vlastní žádost osoby, u níž má být sterilizace provedena, a to za podmínek stanovených ministerstvem zdravotnictví.“*
- [28] Podmínky, na něž odkazuje ustanovení § 27 zákona o péči o zdraví lidu, byly stanoveny Směrnicí. Podle ustanovení § 2 písm. b) Směrnice platilo, že *„sterilizace je přípustná, provádí-li se ve zdravotnickém zařízení na vlastní žádost nebo se souhlasem osoby, u níž má být sterilizace provedena, na zdravých pohlavních orgánech ženy, jestliže by těhotenství nebo porod vážně ohrozily život ženy nebo jí způsobily těžkou a trvalou poruchu zdraví.“*
- [29] Podle ustanovení § 3 věta před středníkem Směrnice: *„Seznam indikací, jež mohou být důvodem k provedení sterilizace podle § 2 písm. b) až f), je v příloze těchto směrnic.“*
- [30] Podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) věta první Směrnice *„O tom, že sterilizace je indikována, rozhoduje: v případech podle § 2 písm. b) až g) lékařská komise k tomu účelu ustavená (sterilizační komise).“*
- [31] Podle ustanovení § 6 Směrnice: *„O sterilizaci z důvodů uvedených v § 2 písm. b) až g) může požádat písemně osoba, u níž má být sterilizace provedena, nebo s jejím souhlasem ošetřující lékař, předsedu sterilizační komise příslušné podle místa trvalého pobytu, popřípadě sídla pracoviště nebo školy, kterou navštěvuje. Žádost řádně odůvodní.“*
- [32] Podle ustanovení § 11 Směrnice *„Je-li o žádosti rozhodnuto kladně, pošle předseda žadatelku (žadatele) s doporučením na ženské (urologické nebo chirurgické) oddělení, jehož vedoucí je členem komise. Zároveň tam zašle opis protokolu, který se stane součástí chorobopisu. Před zákrokem podepíše osoba, u níž má být sterilizace provedena, popřípadě její zákonný zástupce (opatrovník), prohlášení, že s provedením sterilizace souhlasí a že bere na vědomí písemné poučení o tom, do jaké míry je sterilizační zákrok reparaibilní.“*
- [33] Podle oddílu XIV. bod 1. Příl. Seznam indikací, jež mohou být důvodem k provedení sterilizace, ke Směrnicí byla Indikace porodnicko-gynekologická: *„Při a po iterativním císařském řezu, je-li indikován z příčin, jež se s největší pravděpodobností budou opakovat v dalším těhotenství, kde si žena nepřeje vystavovat se dalšímu porodu císařským řezem.“* Podle bodu 3. pak: *„Při více dětech, do 35. roku po čtyřech dětech, u žen po 35. roku věku po třech dětech.“*
- [34] Zákon č. 297/2021 Sb. zakládá nárok na poskytnutí jednorázové peněžní částky (kompenzace) osobám v minulosti protiprávně sterilizovaným (ustanovení § 1). Podle ustanovení § 2 tohoto zákona: *„Oprávněnou osobou je fyzická osoba, která se podrobila v období od 1. července 1966 do 31. března 2012 (dále jen "rozhodné období") ve zdravotnickém zařízení na území, které je součástí území České republiky, sterilizaci v rozporu s právem.“*

- [35] Podle ustanovení § 3 odst. 1 téhož zákona: „*Sterilizací v rozporu s právem se pro účely tohoto zákona rozumí zdravotní výkon zabráňující plodnosti, k jehož provedení oprávněná osoba neudělila souhlas, nebo souhlas udělila při takovém porušení právních předpisů upravujících v rozhodném období provedení zdravotního výkonu zabráňujícího plodnosti anebo za takových okolností, jež vylučují nebo vážně narušují svobodu a prostotu omylu uděleného souhlasu.*“
- [36] Podle § 3 odst. 2 téhož zákona: „*Porušením právních předpisů a okolnostmi podle odstavce 1 se rozumí zejména působení na oprávněnou osobou v podobě jakéhokoli nátlaku, donucení či přesvědčování, aby se zdravotnímu výkonu zabráňujícímu plodnosti podrobila, jakož i skutečnost, že oprávněná osoba nebyla srozumitelným způsobem a v dostatečném rozsahu informována o svém zdravotním stavu a o účelu, povaze, předpokládaném přínosu, možných důsledcích a rizicích navrhovaného zdravotního výkonu a o jiných možnostech řešení zdravotního stavu, jejich vhodnosti, přínosech a rizicích.*“
- [37] Soud dále považuje za vhodné připomenout účel právní úpravy odškodňování za protiprávní sterilizace, která je obsažena v zákonu č. 297/2021. Prostřednictvím tohoto zákona se stát vyrovnává s vlastním pochybením, které v letech minulých vedlo k razantním zásahům do základních práv žen, u nichž byla provedena sterilizace bez jejich informovaného souhlasu. Nápravy však nemůže být dosaženo pouze vytvořením zákonné úpravy. Aby bylo možné tento prostředek nápravy považovat za efektivní, je třeba také jeho adekvátní aplikace na jednotlivé případy. Jak dovodila soudní judikatura, příslušné správní orgány musí v těchto případech ve větší míře aplikovat zásadu vstřícnosti a řádného poučení účastníků správního řízení. Požadavek efektivity by rovněž nebyl naplněn, pokud by správní orgány (tedy žalovaní) formalisticky lpěly na prokázání nelegality dotyčné sterilizace (srov. např. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 13. 12. 2023, č.j. 8Ad 6/2023-33). Je taktéž nutné, aby správní orgány vyvinuly aktivitu k vlastnímu zjišťování skutkového stavu. I když se stále jedná o řízení o žádosti, do značné míry se v něm uplatní i vyšetřovací zásada z řízení *ex officio* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2024, č.j. 9 As 61/2023-65, č. 4623/2024 Sb. NSS).
- [38] Nejvyšší správní soud v posledně odkazovaném rozsudku ze zákonné právní úpravy dovodil čtyři podmínky, za jejichž kumulativního naplnění existuje nárok na odškodnění za protiprávně učiněnou sterilizaci:
1. podání žádosti do 3 let od účinnosti zákona č. 297/2021 Sb.;
 2. žadatelka byla podrobena sterilizaci;
 3. k této sterilizaci došlo v rozhodném období (od 1. 7. 1966 do 31. 3. 2012);
 4. tato sterilizace byla provedena v rozporu s právem.
- [39] V nyní projednávaném případě byla žádost žalobkyně zamítnuta s odůvodněním, že žalobkyně neunesla důkazní břemeno ve vztahu k tvrzení, že sterilizace byla provedena v rozporu s právem. Naplnění prvních tří kritérií žalovaný nezpochybnil.
- [40] Soud nejprve uvádí, že souhlasí se žalovaným, že žalobkyni poskytl řádné poučení o možných důkazních návrzích. Ze spisového materiálu vyplývá, že se jednak sám pokusil získat příslušnou zdravotnickou dokumentaci, avšak stejně jako žalobkyně v tomto ohledu neuspěl, a jednak dne 5. 1. 2024 žalobkyni zaslal písemnost č.j. MZDR 30031/2023-6/PRO, kde byla žalobkyně poučena o svých procesních právech, skutkovém závěru o absenci její zdravotnické dokumentace a o možnosti navrhnout jiné důkazní prostředky k prokázání jejího tvrzení o protiprávně provedené sterilizaci. Lze rovněž konstatovat, že žalobkyně na poučení žalovaného dále nereagovala. Právě v tomto bodě pak žalovaný ukončil dokazování

a shledal, že nebyly splněny podmínky pro přiznání jednorázové částky podle zákona č. 297/2021 Sb., což je však postup, který soud nemůže aprobovat.

- [41] Nejvyšší správní soud v již odkazovaném rozsudku č.j. 9 As 61/2023-65, k otázce rozložení důkazního břemene v obdobných případech konstatoval, že „(z)atímco naplnění prvního předpokladu bude jednoznačně určitelné z podané žádosti, v případě ostatních tří předpokladů může být jejich ověření nesnadné. Primárním důkazem, jenž může dané okolnosti postavit najisto, je jistě zdravotnická dokumentace žadatelky o jednorázovou peněžní dávku. Ta však může být vzhledem ke značnému časovému odstupu od tvrzeného provedení sterilizace již skartována, jako je tomu ostatně i v nyní projednávané věci, případně rovněž různé kvality a vypovídací hodnoty. Další dokumenty, které by mohly o provedení sterilizace vypovídat, pak nemusí vůbec existovat, případně mohou být jen velice obtížně dohledatelné. Stejně tak v úvahu připadající svědci z okruhu zdravotního personálu si již nemusí okolnosti provedení sterilizace z důvodu časového odstupu pamatovat. Svědci z úzkého rodinného okolí, kterým se oběť v minulosti mohla svěřit, konečně nemusí být s ohledem na jejich vztah s žadatelkou a ze své podstaty pouze zprostředkovanost jimi podávaných informací považováni za důvěryhodné. Důsledkem je, že v případě neexistence zdravotní dokumentace se žadatelka pro prokázání svého nároku typicky ocitne v důkazní nouzi, a to i po řádně poskytnutém poučení a snaze veškeré dostupné dokumenty skutečně získat.“
- [42] Totožná je i situace žalobkyně v nyní posuzovaném případě, protože i její zdravotnická dokumentace již byla skartována. Nejvyšší správní soud dále ve vztahu k takové situaci vyslovil, že „nelze po žadatelkách požadovat, aby samy vždy nade vší pochybnost prokázaly naplnění všech výše vymezených předpokladů pro přiznání peněžité částky podle zákona č. 297/2021 Sb. Naopak postačí, pokud žadatelka o peněžitou dávku předestře na první pohled plausibilní tvrzení, že v rozhodném období podstoupila sterilizaci v rozporu s právem. To nicméně pochopitelně neznamena, že se může jednat o jakékoliv, ničím nepodložené tvrzení. Musí jít o tvrzení hájitelné, které bude podpořeno indiciemi, které ve svém souhrnu nepřipouštějí jiné racionální vysvětlení situace či chování jednotlivých účastníků, než že k protiprávní sterilizaci žadatelky pravděpodobně došlo tak, jak žadatelka tvrdí. Pokud tedy zdravotní dokumentace nebude existovat, případně bude zjevně nedůvěryhodná, avšak žadatelka předestře plausibilní tvrzení, pro které budou skutečně svědčit zjištěné indicie, musí správní orgány považovat předpoklady pro přiznání peněžité částky dle zákona č. 297/2021 Sb. za naplněné, ledaže samy prokáží, že ke skutečností žadatelkou tvrzeným dojít nemohlo.“
- [43] Soud se v návaznosti na výše citovaný závěr Nejvyššího správního soudu zabýval tím, zda žalobkyně předestřela ono plausibilní, tedy na první pohled přijatelné, dostatečně pravděpodobné tvrzení, že v rozhodném období podstoupila sterilizaci v rozporu s právem.
- [44] V rámci své žádosti žalobkyně tvrdila následující: „Žadatelce byla dne X ve Fakultní nemocnici v O. provedena sterilizace. (...) Žadatelka uvádí, že se v srpnu X dostavila do Fakultní nemocnice O. z důvodu porodu své dcery M. I., které se zde narodila dne X. V rámci tohoto porodu byla však Žadatelce bez jejího souhlasu provedena i sterilizace. (...) Sterilizace byla Žadatelce provedena na zdravých pohlavních orgánech, bez jejího souhlasu a současně i v rozporu čl. XIV. odst. 3 přílohy Směrnice, kdy sterilizace mohla být provedena ženě při více dětech, do 35. roku po čtyřech dětech, u žen po 35. roku věku po třech dětech. Žadatelce bylo však v době provedení sterilizace pouze 24 let a měla 3 děti. O protiprávnosti sterilizace svědčí i to, že sterilizace byla provedena při samotném porodu její dcery. Žadatelka tedy nebyla nijak o tomto zákroku informována, ani o něj nežádala. Současně je i vyloučeno, že Žadatelce byla poskytnuta dostatečná doba k promyšlení, zdali si případnou sterilizaci vůbec přeje postoupit či nikoli.“ V rozkladu podaném proti

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

prvostupňovému rozhodnutí, jakož i v podané žalobě pak žalobkyně uvedla zcela totožná tvrzení.

- [45] Záznam v operační knize, který je součástí správního spisu, u data X, se v řádku u jména, roku narození a bydliště žalobkyně uvádí mimo jiné: „g.b. 40“; „Sectionem Cesaream“ či „Sterilisatio indicate.“ Z doloženého záznamu z operační knihy jednoznačně vyplývá, že sterilizace žalobkyni byla provedena, a že se tak stalo v časově bezprostřední návaznosti na porod jejího dítěte. Podle názoru soudu tyto indicie podporují předpoklad, že žalobkyni byla provedena sterilizace za takových okolností, jež vylučují nebo vážně narušují svobodu prostou omylu uděleného souhlasu ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 297/2021. Soud proto konstatuje, že tvrzení, které žalobkyně uvedla ve své žádosti, lze považovat za plausibilní ve smyslu výše citované judikatury Nejvyššího správního soudu.
- [46] Nadto lze konstatovat, že tvrzení žalobkyně jsou od počátku řízení konzistentní, neměnná a nerozporuplná; v této souvislosti srov. např. rozsudky zdejšího soudu ze dne 17. 10. 2024, č.j. 15Ad 4/2024-45 či ze dne 27. 2. 2025, č.j. 6Ad 16/2024-33, kde bylo nevyhověno žalobám právě z důvodu rozporuplných a vyvrácených tvrzení tehdejších žalobkyň.
- [47] Za vyvrácení předestřené tvrzení žalobkyně soud nepovažuje ani argumentaci žalovaného, že v daném případě skutečně nebyla dána indikace ke sterilizaci z důvodu věku a počtu dětí dle bodu 3. oddílu XIV. přílohy Směrnice, nýbrž že žalobkyně „mohla“ splňovat indikaci ke sterilizaci dle bodu 1. oddílu XIV. přílohy Směrnice z důvodu opakovaných císařských řezů. Jednak se v daném případě jedná toliko o ničím nepodložené a spekulativní tvrzení žalovaného a jednak žalovaný pomíjí, že bez ohledu na indikaci ke sterilizaci (lhostejno zda dle oddílu XIV. bodu 1. či bodu 3. přílohy Směrnice) byl nutný souhlas žalobkyně se sterilizací, který žalobkyně ale nikdy neudělila, což žalovaný ani netvrdil, natož že by doložil.
- [48] Soud tak nezjistil žádné indicie, které by zpochybňovaly tvrzení žalobkyně, že se do nemocnice dostavila daného dne jen a pouze z důvodu porodu a že o sterilizaci nestála, tj. že s tímto zákrokem neudělila souhlas.
- [49] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 14. 11. 2024, č.j. 5 As 95/2024-39, shrnul, že „pro provedení sterilizace podle tehdy platné legislativy bylo zapotřebí kumulativní naplnění tří podmínek: a) souhlas nebo podání žádosti o sterilizaci, b) schválení žádosti sterilizační komisí na základě indikací dle sterilizační směrnice a c) pacientkou podepsané prohlášení, že s provedením sterilizace souhlasí a že bere na vědomí písemné poučení o tom, do jaké míry je sterilizační zákrok reparaibilní. [...] I přes relativní stručnost tehdejší právní úpravy je nepochybné, že povinnost pacientku (žalobkyni) před zákrokem poučit o jeho povaze a potřebných výkonech existovala jak v obecné rovině (§ 23 odst. 1 zákona o péči o zdraví lidu), tak právě i v případě sterilizace (§ 11 sterilizační směrnice, která je přímou aplikací § 27 zákona o péči o zdraví lidu). Právě v konkrétní úpravě poučení o sterilizaci ve smyslu sterilizační směrnice je přitom nutné hledat řešení projednávané věci. Samotný § 11 sterilizační směrnice totiž předpokládá, že k poučení pacientky ohledně reparaibility sterilizace dojde právě až po schválení její žádosti sterilizační komisí (tedy po kumulativním splnění podmínek č. 1 a 2), a to v písemné podobě před provedením sterilizačního zákroku. Právní předpisy tak zcela jednoznačně stanovily písemnou formu tohoto poučení. [...] I v obecné rovině byl tudíž lékař v době provedení sterilizace žalobkyně povinen pacienty poučit do té míry, do jaké byli schopni toto poučení pochopit a při lékařském výkonu aktivně spolupracovat. Zároveň však i v rozhodném období byla otázka reparaibility sterilizačního zákroku považována za natolik citlivou, že ji zákonodárce zakomponoval do právních předpisů.“

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

- [50] O tom, že žalobkyně byla poučena o povaze zákroku, nesvědčí ani spisová dokumentace, ani to ostatně netvrdí ani žalovaný. Podle citované právní úpravy totiž muselo být poučení provedeno písemně a před provedením zákroku.
- [51] V rozsudku ze dne 31. 1. 2025, č.j. 2 As 114/2024-38, Nejvyšší správní soud uvedl, že „*součástí podepsané žádosti o provedení sterilizace je prohlášení, že si je stěžovatelka vědoma trvalosti a nezvratnosti zákroku. Stejně tak je součástí zdravotnické dokumentace i svolení k operaci a ke všem zákrokům, které se během operace ukážou nutnými a potřebnými. Podle NSS se však ve stěžovatelčině zdravotnické dokumentaci nenachází žádný dokument, který by svým obsahem odpovídal svobodnému a informovanému souhlasu ve smyslu § 3 odst. 2 zákona o protiprávních sterilizacích. Aby se o takový souhlas mohlo jednat, musí být osoba srozumitelným způsobem a v dostatečném rozsahu informována o svém zdravotním stavu a o účelu, povaze, předpokládaném přínosu, možných důsledcích a rizicích navrhovaného zdravotního výkonu a o jiných možnostech řešení zdravotního stavu, jejich vhodnosti, přínosech a rizicích. Pokud nejsou tyto informace poskytnuty nebo jsou neúplné, nelze následný souhlas považovat za řádný. Svobodný souhlas také znamená, že nebyl udělen pod nátlakem či donucením. Je pravdou, že v žádosti o provedení sterilizace je uvedeno, že si stěžovatelka jako žadatelka o provedení sterilizace je vědoma toho, že zákrok je trvalý a nezvratný. NSS však v rozsudku ze dne 19. 9. 2024, č. j. 7 As 12/2024-45, bodech 18 až 22, dospěl k závěru, že za informovaný souhlas nelze bez dalšího považovat podpis žádosti o sterilizaci. Nejedná se totiž o dostatečné poučení o všech aspektech a následcích zákroku.*“ V tomto rozsudku kasační soud dospěl k závěru, že obecný souhlas ke všem zákrokům, které se během operace ukážou nutnými, nelze považovat za informovaný souhlas o povaze operace. V nyní posuzované věci je přitom situace zásadně odlišná, neboť zde ani žalobkyně žádný souhlas se zákrokem nepodepsala, informovaný souhlas tak v nyní projednávaném případě zcela abscentuje.
- [52] V podrobnostech k udělení svobodného a informovaného souhlasu s provedením sterilizace pak soud odkazuje např. na rozsudky zdejšího soudu ze dne 14. 5. 2024, č.j. 18Ad 3/2024-35, bod 36., ze dne 19. 6. 2024, č.j. 14Ad 3/2024-39, body 16. až 32., ze dne 5. 12. 2024, č.j. 18Ad 6/2024-36, body 25. až 30., ze dne 15. 1. 2025, č.j. 8Ad 13/2024-55, body 30. až 35.
- [53] Soud dále uvádí, že skutečnost, že žalobkyně kromě předestřené plausibilní tvrzení, záznamu z operační knihy a zdravotnické dokumentace z roku X, jejímž obsahem ale není předmětný porod, nepředložila ani nenavrhlala žádné další důkazy, jak jí vytýkal žalovaný, nemůže ve světle judikatury Nejvyššího správního soudu bez dalšího vést k zamítnutí žádosti. Jakkoli je řízení o žádosti o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem svou povahou řízením o žádosti ve smyslu ustanovení § 44 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a je tedy ovládáno zásadou dispozicní, která předpokládá aktivní účast žadatele, není tím nikterak vyloučena zásada materiální pravdy, která je jednou z vůdčích zásad, na nichž je správní řízení postaveno. Skutečnost, že žalobkyně byla v souladu s ustanovením § 52 správního řádu povinna označit důkazy na podporu svého tvrzení, tak nevylučuje povinnost správního orgánu zjistit skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2014, č.j. 3 Ads 91/2013-47 a ze dne 18. 3. 2015, č.j. 3 Ads 112/2014-31). V souladu se zásadou materiální pravdy je povinností správního orgánu z vlastní iniciativy a vlastními prostředky objasňovat sporné, pochybné nebo zpochybněné skutečnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 11. 2003, č.j. 6 A 114/2000-36).

- [54] Povinnosti zjistit skutkový stav v rozsahu potřebném pro rozhodnutí nezbavuje žalovaného ani to, že provedl poučení žalobkyně o možných důkazních návrzích. Žalovaný v napadeném rozhodnutí *de facto* ignoroval skutečnost zdůrazněnou ve shora citované judikatuře Nejvyššího správního soudu, že žalobkyně se s ohledem na skartaci zdravotnické dokumentace nutně ocitla v důkazní nouzi, a bylo tak s ohledem na existenci jejího plausibilního tvrzení na žalovaném, aby prokázal, že k jí tvrzeným skutečnostem dojít nemohlo. Pouze pokud by žalovaný v dalším řízení po doplnění dokazování a objasnění skutkového stavu zjistil, že žalobkyně s provedením sterilizace skutečně souhlasila a byla o povaze a důsledcích tohoto zákroku poučena takovým způsobem, že nemohlo být pochyb o svobodě a prostotě omylu jejího projevu vůle, bylo by možné uzavřít, že se nejednalo o protiprávní sterilizaci ve smyslu zákona č. 297/2021 (srov. rozsudek městského soudu ze dne 10. 10. 2024, č.j. 15Ad 3/2024-37).
- [55] V této souvislosti soud zdůrazňuje, že Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 1. 2025, č.j. 2 As 114/2024-38, uvedl, že „[...] nelze na řízení o nároku na odškodnění podle zákona o protiprávních sterilizacích mechanicky aplikovat běžné požadavky kladené na řízení o žádostech.“ Nejvyšší správní soud zdůraznil, že „[k] naplnění účelu zákona a zajištění účinného prostředku nápravy musí správní orgány rovněž samy činit aktivní kroky ke zjištění stavu věci bez důvodných pochybností (rozsudek NSS č. j. 9 As 61/2023-65, bod 24). Takové kroky lze podřadit pod činnost správního orgánu v souladu se zásadou materiální pravdy podle § 3 správního řádu a zásadou vyhledávací, jež se uplatňují rovněž v řízení o žádosti“.
- [56] Soud dále uvádí, že absenci zdravotnické dokumentace týkající se rozhodných skutečností stran provedené sterilizace žalobkyně nezapříčinila. Naopak skartace příslušné zdravotnické dokumentace v rozhodném období, kdy byla žalobkyni provedena sterilizace při třetím porodu, jen dle soudu podtrhuje nestandardnost celého procesu, když jiná zdravotnická dokumentace, datovaná před tímto zákrokem (byť fakticky týkající se jiného zdravotního problému žalobkyně) byla zachována. Skutečnost, že část příslušné zdravotnické dokumentace v rozhodném období byla skartována, tak nemůže jít k tíži žalobkyně, ale naopak se jedná o další indicii vedoucí k závěru, že sterilizace byla u žalobkyně provedena protiprávně, bez jejího souhlasu.
- [57] Soud dále shledal zcela nepřipadným argument ministra zdravotnictví uvedený v odůvodnění napadeného rozhodnutí, že žalobkyně měla možnost si opatřit zdravotnickou dokumentaci dříve, než byla skartována, tj. „kdykoliv od X, resp. minimálně od 1. 9. 2002, kdy bylo v § 67b odst. 12 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, zakotveno právo pacienta na poskytnutí veškerých informací shromážděných ve zdravotnické dokumentaci vedené o jeho osobě.“ Tato argumentace, které zároveň nesvědčí o vstřícném přístupu k žalobkyni, je především zcela nelogická, neboť zdravotnická dokumentace v případě žalobkyně byla skartována v roce 1998, tj. ještě před tím, než došlo k výslovnému zakotvení výše citovaného práva pacienta do zákona o péči o zdraví lidu.
- [58] Stejně tak soud neshledal případným ani argument, že žalobkyně mohla svoje právo na odškodnění za tvrzený zásah do tělesné integrity uplatnit u poskytovatele a následně i prostřednictvím žaloby na ochranu osobnosti podle ustanovení § 13 občanského zákoníku. Mezi podmínky pro přiznání nároku na poskytnutí jednorázové peněžní částky za protiprávní sterilizaci podle zákona č. 297/2021 Sb. totiž nepatří uplatnění práva z důvodu zásahu do integrity podle obecných předpisů občanského práva. Naopak z ustanovení § 4 odst. 3 zákona č. 297/2021 Sb. vyplývá, že tyto dva instituty stojí vedle sebe; případně přiznaný nárok dle zákona č. 297/2021 Sb. se pouze započte na případnou náhradu

škody nebo přiměřené zadostiučinění. Nadto, jak přiléhavě uvádí důvodová zpráva k zákonu č. 297/2021 Sb., nároky na zaplacení náhrady škody či přiměřeného zadostiučinění v penězích se promlčují v obecné tříleté promlčecí době, možnosti obětí sterilizací domáhat se těchto nároků občanskoprávní cestou jsou tudíž značně omezené.

[59] Lze tak dospět k závěru, že žalovaný neprovedl vůči žalobkyni žádné vstřícné kroky, neobstaral z vlastní iniciativy žádné důkazy (nad rámec žádosti o zdravotnickou dokumentaci), a proto se soud ztotožnil s námitkou žalobkyně, že žalovaný porušil povinnost postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.

[60] Za dané situace tedy dle městského soudu nelze uzavřít, jak to učinil žalovaný, že žalobkyně neprokázala protiprávnost provedené sterilizace. V dané věci je za skutkového stavu tak, jak byl dosud zjištěn, naplněna premise vyslovená Nejvyšším správním soudem, že žalobkyně přdestřela hájitelná tvrzení o provedení protiprávní sterilizaci, které je podepřeno jistými indiciemi, jež toto tvrzení podporují.

[61] Žalovaný tak v dalším řízení bude postupovat i intencích závěrů nastíněných v bodě 37 rozsudku Nejvyššího správního soudu č.j. 9 As 61/2023-65. Zde tento shrnul, že k zamítnutí žádosti o peněžitou částku za protiprávní sterilizaci z důvodu neprokázání naplnění hmotněprávních podmínek nároku mohou správní orgány přistoupit ve třech případech: „za prvé, pokud správní orgán obstará zdravotnickou dokumentaci, z níž zjistí, že ke sterilizaci žadatelky buď nedošlo, nebo ta nebyla protiprávní (typicky byla provedena na základě jejího nezpochybnitelného informovaného souhlasu), a současně nic nebude nasvědčovat nedůvěryhodnosti takové zdravotnické dokumentace. Druhým případem zamítnutí žádosti poté bude situace, kdy i navzdory neexistenci zdravotnické dokumentace nebudou tvrzení žadatelky o peněžitou částku na první pohled hájitelná a pokud správní orgán ani přes případné vlastní kroky ke zjištění stavu věci nezjistil nic, co by nasvědčovalo jejich důvěryhodnosti. Konečně třetím případem zamítnutí žádosti poté bude situace, kdy žadatelka sice přdestře hájitelná a na první pohled pravděpodobná tvrzení, správní orgán je však zpochybní a prokáže, že existuje jiné objektivní vysvětlení popsanych dějů a skutečností.“ K tomuto postupu je nutné shromáždit další podklady, a neomezit se pouze na konstataci, že neexistuje zdravotnická dokumentace a že žalobkyně jiným způsobem svůj tvrzený nárok neprokázala.

[62] Z výše uvedených důvodů soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je nezákonné, a proto jej podle ustanovení § 78 odst. 1 s.ř.s. zrušil a věc žalovanému v souladu s ustanovením § 78 odst. 4 s.ř.s. vrátil k dalšímu řízení. V něm bude žalovaný právním názorem soudu vázán (ustanovení § 78 odst. 5 s.ř.s.). S ohledem na hájitelnost žalobkynina tvrzení bude považovat předpoklady pro přiznání peněžité částky dle zákona č. 297/2021 Sb. za naplněné, pokud sám neprokáže opak, tj. její tvrzení zpochybní a prokáže, že existuje jiné objektivní vysvětlení popsanych dějů a skutečností, popř. ve smyslu výše odkazované judikatury dospěje k závěru, že provedená sterilizace nebyla protiprávní, tj. že byla provedena na základě nezpochybnitelného informovaného souhlasu žalobkyně. Závěr soudu, že v daném případě došlo ke sterilizaci v rozporu s právem ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 297/2021 Sb. by bylo možné překlenout pouze na základě případných nových zjištění, z nichž by prokazatelně vyplýval opak.

[63] Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobkyně, která měla ve věci úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložila, proti žalovanému, který ve věci úspěch neměl. Náhrada nákladů představuje v dané věci odměnu zástupce žalobkyně Mgr. Lukáše Hojdna, LL.B., advokáta, a jeho hotové

výdaje. Mimosmluvní odměna náleží za 2 úkony právní služby (převzetí zastoupení, podání žaloby) po 3.100 Kč podle ustanovení § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění do 31. 12. 2024, celkem tedy 6.200 Kč. Mimosmluvní odměna dále činí 4.620 Kč za 1 úkon právní služby (účast na ústním jednání před soudem) podle ustanovení § 7, § 9 odst. 5 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. g) advokátního tarifu, ve znění od 1. 1. 2025. Dále žalobkyni přísluší náhrada hotových výdajů jejího zástupce ve výši 600 Kč za 2 úkony právní služby po 300 Kč podle ustanovení § 13 odst. 4 advokátního tarifu, ve znění do 31. 12. 2024, a za 1 úkon právní služby ve výši 450 Kč podle ustanovení § 13 odst. 4 advokátního tarifu, ve znění od 1. 1. 2025. Protože zástupce žalobkyně je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna o částku odpovídající dani, kterou je tento povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s.ř.s.), ve výši 21 %.

[64] Soud žalobkyni nepřiznal náhradu nákladů řízení za repliku k vyjádření žalovaného, která byla soudu doručena dne 13. 3. 2025, neboť toto podání po žalobkyni jednak nevyžadoval a jednak toto neobsahuje žádnou novou podstatnou argumentaci a jedná se pouze o opakování námitek vyslovených již v žalobě.

[65] Celková výše nákladů žalobkyně tedy činí 14.363 Kč (po zaokrouhlení).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 27. března 2025

JUDr. Ladislav Hejtmánek v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

